

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Prima Pars

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

naturæ, & ibidem super modo commixtionis eorundem ad invicem ab opere naturæ, & super eorum effectu secundum antiquorum philosophorum sententias. Quarto narrabimus principia quæ sunt de intentione hujus nostri magisterii, in quibus imitari naturam possumus, & modum commiscendi & alterandi secundum cursum naturalem congruum naturæ, cum causis suis & experienciis manifestis, ut ex his artificis industria dilatetur ad reducendum ea ad hujus operis ingeniosi intentionem.

PRIMA PARS

LIBRI I.

De impedimentis hujus artis.

Divisio impedimentorum.

CAP. III.

Sunt ergo impedimenta huic operi supervenientia duo generalia, naturalis scilicet impotentia, & impensæ necessariæ defectus, vel etiam occupationes laborum extraneorum. Naturalem tamen impotentiam multiplicem fore dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte animæ ipsius. Ex parte autem organi artificis multipliciter, aut enim quia organum artificis fit debile, aut ex toto corruptum. Ex parte vero animæ similiter multipliciter, vel quia

quia ipsa anima sit perversa in organis ipsius proporgana nihil rectitudinis vel ratiōnis in se habens, vel in corruptione, sicut anima in sani vel fatui, vel quia est phantastica, contrarium facile formarum susceptiva indebite, & de uno scibili ad illius oppositum extensiva subito, & de uno velle, ad ejus oppositum similiter.

De impedimentis operis ex parte corporis artificis.

CAP. IV.

IAm tibi generaliter determinavimus hujus operis impedimenta. Nunc vero specialiori te fili oratione alloquemur in hoc capitulo & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime ac seriatiim. Dicimus igitur, quod si ipse artifex non habuerit sua completa organa & sana, non poterit ad hujus operis complementum per se ipsum devenire, puta si cæcus fuerit, vel in extremis detruncatus membris, quod non juvabitur à membris, quibus necessario ars nostra perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si vero fuerit artificis corpus debile seu ægrotum, sicut febricitantium vel leproforum, quibus membra cadunt, vel jam ætatis decrepitæ senum, & in extremo vitæ laborantium, ad hujus artis complementum per se nunquam

quam perveniet. His igitur naturalibus corporis impotentius impeditur artifex in intentione sua.

*De impedimentis ex parte animæ
artificis.*

C A P. V.

PRæmissimus capitulum unum, in quo narravius sermone absoluto & manifeste, impedimenta hujus operis ex parte corporis artificis dependentia. Restat nunc videre breviter impedimenta quæ sunt ex parte animæ artificis, quæ maxima sunt impedimenta complementi huius operis. Dicimus igitur, quod si ipse artifex non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta & artificia, quæ consequi possint naturam in suæ actionis proprietatibus, nunquam inveniet hujus artis preciosissimæ veram radicem. Sunt enim multi qui habent cervicem durum & in omni perscrutionem vacuam ingenio, qui etiam vix sermonem communem intelligere queunt, & opera similiter vulgo communia cum difficultate addiscunt. Ab his etiam multi sunt qui animam habent facillime phantasiam quamlibet opinantem, secundum quod credunt jam se
verum

verum invenisse, quod phantasticum est totum, à ratione devium, & errore plenum, & à principiis naturalibus semotum, quoniam eorum cerebrum multis repletum phantasiis & fumositatibus non potest recipere veram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos nonnulli, qui mobilem habent animum, scilicet de opinione in opinionem & de voluntate in voluntatem, & modo credunt hoc, & idem volunt sine rationis ullius fundamento, post illud vero parum, & aliud credunt, & aliud volunt, qui tam mobilis sunt animi, ut vix minimum ejus ad quod intendunt valeant consummare, sed diminutū potius relinquunt. Sunt & alii, qui nullam ex rebus naturalibus possunt intelligere veritatem, non magis quam bestia, velur incantati, vesani & pueri. Sunt autem alii, qui simpliciter contemnunt hanc scientiam, nec eam esse putant, quos & similiter hæc scientia contemnit, & ipsos ab ipsius epulis & sine preciosissimi operis procul repellit. Sunt denique & alii qui sunt servi pecuniæ & avaritiæ, desiderantes hanc artem invenire, & licet ipsam affirmant, & secundum rationem investigent, impensas tamen interponere timent, quare hujusmodi non consequuntur finem ipsius, propter pecuniæ avaritiam. Ad hos igitur omnes non pervenit scientia nostra. Qualiter enim

nim qui eam ignoraverit, vel ipsam investigare neglexerit ad ipsam perveniet?

De impedimentis externis opus impedientibus.

CAP. VI.

REduximus ad duo capitula impedimenta hujus magisterii omnia, ipsius finem retardantia, quæ sunt ex principiis radicalibus secundum naturam artificis. Expediit ergo tantum nunc narrare impedimenta extrinsecè supervenientia, à contingentibus fortunis & casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosum. Videmus enim quosdam ingeniosos & astutos, non ignorantes opera naturæ, & eam in hoc opere, in quibus fuerat possibile, sequentes principiis, & in omnibus ejus operibus, quibus est investigatio & phantasia, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur actionibus, infra lunarem circulum, hi tamen ultima paupertate depressi, & impensæ omnis indigentia hoc tam excellentissimum magisterium coguntur postponere. Sunt & alii curiosi, hujus mundi vanitatibus, curis & sollicitudinibus detenti seq; omni negotio seculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Jam ergo patet ex prædictis, quæ sunt ab hac arte retrahen-

trahentia impedimenta, ne quis finem ejus adipiscatur.

Epilogus qualem oporteat esse artificem.

C A P. VII.

C Oncludimus igitur ex prædictis, quod artificem hujus artis in scientiis philosophiæ naturalis optime eruditum esse, & ingenium naturaliter profundum habere, cum magno desiderio fervente in hoc artificio. Quia id quod per ingenium naturale non acquiritur, huic per artem & doctrinam subvenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali adjuvari. Per doctrinam enim quantumcunque scientiam acquisiverit, nisi ab industria etiam juvetur naturali, ad nostras epulas tam preciosissimas non invitabitur. In puncto enim errorem suum emendare poterit per suam industriam, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret, quoniam ars ab ingenio, & ingenium ab arte juvatur. Insuper necesse est ipsum artificem esse constantis voluntatis in operatione, ne modo hoc, modo illud attentare præsumat, quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec perficitur. *Est enim lapis unus: medicina una: decoctio una: in quo totum magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam ali-*

A 5 *quam,*

quam, neque aliquid diminuimus, nisi quod in preparatione ejus, superflua removemus. Oportet enim artificem sedulo operi usque ad consummationem insistere, ne opus jam inceptum detruncatum dimittat, quia neque scientiam neque profectum ex opere detruncato & diminuto acquireret, sed damnnum potius & desperationem. Expedit etiam ipsum hujus artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare, quod qui principium ignorat finem non inveniet. Nos autem narrabimus tibi, fili charissime, in hoc libro omnia illa principia sermone completo, nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum omnem artis exigentiam competentem. Expedit etiam ipsum artificem mansuetum & tardum ad iram esse, ne forte subito propter iræ impetum jam inceptum opus dissipet & destruat. Similiter expedit ut pecuniam suam custodiat, ne præsumptuosus eam vane dilapidet & distribuatur, ne si forte artem non invenerit, relinquatur in miseria, paupertate & desperatione, vel ne forte cum jam ad finem per suam industriam & indagacionem appropinquaret, consumptæ sint ipsius expensæ, & verum finem miser ex paupertate relinquat. Sicut qui à principio, cum adhuc artem ignorant, prodigaliter suum thesaurum totum exterminant, & cum jam affi-

affines arti & veritati fuerint, non habent ultra ex quo laborent. Unde duplici tales in mœrore sepeliuntur, quia scilicet pecuniam suam inutiliter expenderunt & dissipaverunt, & scientiam hanc nobilissimam amiserunt. Non enim oportet bona tua consumere, quoniam vili precio (si hujus artis principia non ignoraveris, & dicta nostra recte intellexeris) ad artis verum complementum, sine notabilibus expensis poteris pervenire. Si ergo pecuniam tuam perdidideris, non attendendo præcepta nostra seu doctrinas quas tibi in hoc libro descripsimus, nos utique non vilipendas inique, sed tuæ imputa ignorantiae & infelicitati. Non enim hæc scientia convenit pauperi vel indigenti: sed potius est ei inimica. Nec adinvenire nitaris operis sophisticam metam, sed nulli complemento intendas. Veruntamen ars nostra in potentia Dei reservatur, quam cui vult largitur & subtrahit, qui est gloriosus & sublimis & omni justitia & bonitate repletus, forte enim ex vindicta sophistici operis artem tibi denegaret, inque devium erroris & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuam detruderet. Miserrimus & infelix est, cui Deus semper post operis sui atque laboris finem veritatem conspiceret denegat: nam vitæ spacium in errore concludit & terminat, qui in labore constitutus perpe-

tuo, omnique infortunio & infelicitate obfessus, omnem hujus seculi consolationem & gaudium amittit, vitamque suam in inœrore absque commodo consumit. Studeas autem fili cum in operatione fueris, omnia signa quæ in qualibet operatione vel decoctione apparent, in mente tua recondere & figillare, illorumque causas sedula lectione in nostris voluminibus investigare.

PARS SECUNDA,

In qua ponuntur rationes artem hanc negantium, deinde confutantur.

Divisio dicendorum.

CAP. VIII.

QUoniam in summa una hujus libelli nostri jam præmissimus tibi omnia impedimenta artis, & doctrinam tradidimus ad hujus artis adhærentiam sufficienter: Expedit modo secundum nostri propositi intentionem contra sophistas & ignorantés disputare: Primo ipsorum rationes & motiva ponendo, secundum quod promissimus in principio hujus libri nos determinaturos esse: Dehinc vero eas omnes interimendo: & manifesta ostensione nil veritatis continere sapientibus probabimus.

Ratio-